

VŠECHNY BARVY NOCI



KARINE

LAMBERTOVÁ

*Vždycky
záleží na tom,
jak se díváš...*

edice **7** lásky

Pětatřicetiletý tenisový trenér Vincent má přijít během čtyř týdnů nečekaně a rychle o zrak. Co má s tak zdrcující diagnózou dělat? Jak se má vyrovnat s tím, že už nebude moci dělat milovanou práci? Má snad zapomenout na všechny své plány? A o koho se v této chvíli může opravdu opřít?

Když se ve světě kolem něj začne smrákat a okolí se promění v překážkovou dráhu, nachází Vincent útěchu na venkově, ve starém dědečkově domě, kde kdysi prožil tolik šťastných chvil. Objevuje pomalý způsob dědečkova života, setkává se s místními lidmi a uvědomuje si sílu všech ostatních smyslů. Nachází opravdové přátelství a lásku a s tím i sílu a chuť prožít každý další den.

Všechny barvy noci jsou příběhem o odhodlání, rodinných poutech, vztazích i neobyčejné lásce za okolností, které většina z nás nikdy nepozná.

KARINE LAMBERTOVÁ

Všechny barvy noci

Karine Lambertová

VŠECHNY BARVY NOCI

Přeložil Tomáš Kybal



metafora®

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude trestně stíháno.

Toutes les couleurs de la nuit

by Karine Lambert © Calmann-Lévy, 2019

Published by Calmann-Lévy, France

Translation © Tomáš Kybal, 2020

Czech edition © Grada Publishing, a. s., 2020

All rights reserved

ISBN 987-80-7625-492-3 (ePub)

ISBN 987-80-7625-491-6 (pdf)

ISBN 987-80-7625-138-0 (print)

*Ženám,
mužům i dětem kráčeícím ve tmě a všem,
kdo jim svítí na cestu.*

*Vysázet si zahradu znamená
věřit v zítřek.*

– Audrey Hepburnová



Kapitola 1

„Zprávy nejsou dobré, pane Moreli.“
Vincent si klade otázku, proč na něj oftalmoložka tak upřeně hledí.

„Příčinou nedostatečného vidění jsou mitochondriální změny v genomu pětadevadesáti procent jedinců postižených touto neuropatií.“

Lékaři mají schopnost omráčit své pacienty učenými slovy, ale tahle si zaslouží stát na prvním místě na stupínku vítězů. Včera na konci prvního setu exhibičního zápasu zdvihl pěsti k nebi na znamení vítězství. „Vincent, šampion! Vincent, šampion!“ skandovali žáci, aby ho povzbudili. On vedl zápas, ale jeho přítel Nicolas střídal krátké míče a příčné voleje. V návalu adrenalinu převzal iniciativu, bod po bodu až do mečbolu. Jeho protivník rozhozený dokonalým lobem, který Vincent obratně umístil na základní lajnu, se uklonil. Denise, Madeleine, Edwige a Arlette, jimž bylo dohromady dvě stě osmdesát sedm let, v plisovaných sukních jako za časů Navrátilové, svému učiteli zatleskaly.

Doktorka Catherine Leroyová škrábe na list papíru nečitelné litery a nějakou čmáranici bez hlavy a paty. Co to může být? Měsíc, šrouby, žárovky? Anebo proderavělé šprcky? Nic, co by vypadalo jako jeho oči.

„Rodinná anamnéza poruchy vidění je zjištěna v šedesáti procentech případů. Žena postižená touto patologií ji obvykle předá celému svému potomstvu, muž zřídkakdy. Vy už jste tatínek?“

„Napřed hledáme nějaký prostornější byt.“

Po zápase naskočil na své kolo a šlapal vestoje, aby byl včas na schůzce, vzrušený pomyšlením, že v tom bytě bude nejspíš vyrůstat jejich dítě.

Rozhodli se s Émilií žít společně. Před dvěma lety se jeho mladá žačka vloudila z hromadných kurzů do soukromého kurzu, do jeho rozvrhu, do jeho postele a nakonec do života. Díval se, jak se prochází prázdnými místnostmi, lehká a jarní jako její květované šaty. Ignorovala realitního agenta, jenž jim přeřkával svůj refrén, něžně mu prohrábla vlasy a pošeptala mu do ucha: „Myslím, že by nám tu mohlo být dobře, i když to není právě dům našich snů.“ Má rád, když říká „*naš byt, naše prázdniny, naše sny*“, jak tím způsobem spojuje jejich životy.

Prosklenou stěnou ordinace si Vincent všiml na druhé straně ulice mladíků driblujících na basketbalovém hřišti. V ložnici, kde se budou milovat, umístí postel naproti oknu, aby viděl kus nebe. Jeho aromatické bylinky porostou na balkoně v závětrí, a i když tam není Seina, v sousední zahradě se tyčí majestátní platan.

„Posloucháte mě, pane?“

„...“

„Pane Moreli, nevím, jestli dobře chápete situaci, máte Leberovu zrakovou neuropatii. Nezaměňovat za kongenitální amaurozu a idiopatické stelární neuroretinitidy, tedy nezávisle vzniklé hvězdicové nervové záněty sítnice.“

„Přiznávám, že jsem se v tom trochu ztratil.“

„Vaše oči neslábnou simultánně.“

Tak je to tedy. Jednou se někde dočetl, že máme jedno oko výkonnější než druhé, a to, které to pořád vyvažovalo, musí být unavené. Naposledy mu připadaly ty bílé laloky na konci kurtu abnormálně široké. V zrcadle v šatnách se jeho odraz po sprchování ztrácel v páře. A včera během prohlídky bytu minul stupínek do koupelny a jen tak tak se chytil umyvadla. Émilie se tomu zasmála svým nakažlivým smíchem. Určitě nic vážného. Ostatně nic ho nebolí, a když bude muset nosit brýle, bude je nosit. Proč z toho dělat takový cirkus.

„Pokud bych měl na výběr, zvolil bych si kontaktní čočky, brýle by mi mohly při hře padat.“

Doktorka Leroyová zkrčí ruce na psacím stole.

„Vyjádřila jsem se možná příliš odborným slovníkem. Abych to formulovala jednoduše, máte vážnou oční chorobu. Přijdete o zrak.“

Celou jeho levou nohu zachvátí třas. Zvládnout ji, vstát, opustit to místo.

„Přejete si sklenici vody, pane Moreli?“

Rozhodně se nedokáže soustředit na to, co mu říká. Zase v myšlenkách zabloudí jinam. Podle realitního agenta nejspíš majitel jejich nabídku přijme. Doufají, že se přestěhují začátkem léta.

„Nerozumím, o čem to mluvíte.“

„Dám vám tuhle brožuru. Vydala ji společnost *Otevřít oči.org*, která pomáhá slabozrakým. Tam se dozvíte všechny potřebné informace. Na nic nečekejte a brzy je kontaktujte.“

„Přijít o zrak a být slabozraký je totéž?“

„Ne tak úplně. Při naší první schůzce jsem vás varovala, že podle výsledků přetrvávají pochyby.“

„Vy jste mě varovala, jako kdybyste mi oznamovala, že bude pršet.“

Poté, co po něm chtěla, aby četl směšně maličká písmenka a určoval barvy, jako by nedokázal odlišit zelenou od modré, mu rozkapala zornice nějakou chladnou nepříjemnou tekutinou, aby si prohlédla jeho oči pod mikroskopem. Pak trvala na tom, že dnes zkontroluje zrakové pole a udělá fluoanginografii, a on si myslel, že to přehání.

„Jde o choulostivé vyšetření, nechtěla jsem vás příliš znepokojovat předtím, než bude opravdu jasná definitivní diagnóza.“

„Už se stalo.“

„Choroba postupuje. Vaše levé oko je již bohužel zasažené, to druhé bude rychle následovat.“

„Rychle?“

Nahlédne do svých poznámek, jako by zvažovala, zda mu dát poslední odročení. Nebo aby získala čas.

„Mezi třemi a pěti týdny. Je mi líto.“

Líto! To je všechno, co mi dokáže říct? Radši by slyšel: „Chce to trochu trpělivosti, proběhne běžná operace, pak rekonvalescence a budete vidět jako dřív.“

„Nedáváte mi žádnou naději? Jakou mám šanci, že tomu uniknu?“

„Bohužel je to nezvratné.“

V dědově nemocničním pokoji použil lékař tentýž výraz. *Nezvratné*. A měsíc nato byl děda mrtvý.

„Pro dnešek to stačilo, ale budete muset přijít na elektromagnetickou rezonanci mozku, abychom zjistili případné další patologie. Doprovodí vás někdo?“

„Ještě si dokážu pomoci sám.“

„V takovém okamžiku je lepší mít někoho vedle sebe. Radím vám, abyste zavolal někomu blízkému, aby pro vás přijel.“

V čekárně pobrekává nějaký malý kluk sedící vedle své matky. Koktá, že holkám se nelíbí opice s brýlemi. Ona ho přesvědčuje, že má nejkrásnější oči na světě.



Kapitola 2

Vincent jde po chodníku od zdravotního střediska v parku Johanky z Arku, aniž by před sebou napřáhoval ruce, bez klopýtání a bez toho, že by se někoho chytal za loket nebo před sebou šátral neblahou bílou holí, a mechanicky přejde bulvár de la Marne. Tři týdny, nebo pět týdnů?

Vstoupí do knihkupectví, namátkou vezme do ruky jednu z vystavených knih a přečte si zadní obálku. Autor pobýval několik měsíců na Sibiři. Písmena jsou čitelná. V regálu s komiksy má na sobě jedna žena vypasované šaty, v kaštanových vlasech uvázaný oranžový šátek a na nohou boty zbarvené do žluta. Stěny jsou modré jako obloha.

Podél avenue de l'Opéra jsou barevné obchody, zářící lidé, světelné reklamy. Nikdy neviděl tak dobře.

Na školním dvoře kdysi hrával hru „Byl bys radši hluchý, nebo slepý? Když při škytavce zašilháš, zůsta-ne ti to na celý život“. Vždycky odpovídal, že hluchý, nikdy nešilhal, pije mrkvovou šťávu, jí bio, nekouří,

každou neděli uběhne dvacet kilometrů, neúnavně šlape do pedálů do svahů. Čas od času se opravdu pěkně namaže, ale to jen když ho kamarádi pozvou na mejdan.

Tři bloky odsud za chvíli začíná hrát kino. Koupí si lístek, jakýkoliv, a posadí se do poslední řady. Děj se odehrává v Londýně. Dva mladí se baví v dešti před domem z červených cihel. Když se objeví titulky, prudce se mu rozkmitá noha. Nakloní se k plátnu, promne si oči, prudce vstane, zakopne o nohy nějakého diváka a vyběhne do tmy.

V té chvíli nejspíš doktorka Catherine Leroyová přijímá dalšího pacienta. Krátkozrakost nebo zánět spojivek. Normální náprava, pár kapek, není se čeho bát. Co dnes uvaří k večeři? Váhá mezi skopovou kýtou, zelenými fazolkami a brokolicovým quichem. V jejím denním rozvrhu se nezměnila ani čárka. Jestli si myslí, že ji sedmadvacet let studia ochrání před katastrofou, tak má o kolečko míň. Tenhle překážkový běh, ať vrozený, nebo získaný, se běží, jak to jde, s drobnými schopnostmi i velkými úzkostmi, a pak jednoho obyčejného jarního rána, které začíná masturbací ve sprše a miskou cereálií, člověk narazí držkou do zdi.

Tři týdny, maximálně pět. Třikrát sedm dvacet jedna. Pětkrát sedm třicet pět. Mezi jednadvaceti a pětatřiceti dny. Celý zadýchaný se schoval do průchodu blízkého domu. Zavolat Émilii? Srdce mu v hrudi buší, dokud to neřekne, neexistuje to. Zavolat Émilii! Ta jeho obavy uklidní.

„Čekala jsem tě. V kolik hodin přijdeš?“

„Jsem nachcípáný, nepřijdu.“

„Sakra! Máš teplotu?“

„Řekl bych, že nejmíň devětatřicet. Už se ani neudrším na nohou.“

„Chudáčku můj malý, mám ti dojít do lékárny?“

„Potřebuju se jen vyspat, zítra bude po všem.“

„Přinesu ti vývar a analgetika.“

„Nedělej si starosti, půjdu brzy spát, líbám tě.“

Vincent zamává na první taxi, které jede kolem, a vyčerpaně se zhroutl na zadní sedadlo.

A co kdyby požádal taxikáře, aby ho odvezl na letiště? A co kdyby se usadil na Sibiři, šel by tam ten syndrom za ním? Nezničil by ho mráz? Chtěl by se probudit v kůži někoho jiného, přetočit ten den na začátek. Rozprášit ten čtvrtek 25. dubna. Vymazat tu oční lékařku z mapy.

„Kam to bude, pane?“

„Avenue des Chènes, číslo 87, vezměte to přes támhleto nábřeží.“

Ve zpětném zrcátku se odráží obličej chlapa tmavé pleti s černýma zářivýma očima. Vincent tedy neuvidí, jak tenhle obličej zbrázdí vrásky a tahle rozčepýřená tmavohnědá kštice prokveté bílými pramínky?

„Jednosměrky, pěší zóny a práce na vozovce všechno komplikují, ulic pořád ubývá.“

Vincent neposlouchá. Tyhle okamžiky prchavých setkání přitom míval vždycky rád.

„Daně, trestné body, vezmi, nebo nech být. A to nemluvím o pokutách nebo o Uberu, co mi přebírá všechny zákazníky.“

Proč zrovna on? Co udělal za chybu?

„Jak se mám přeškolit, v mém věku? Jediné řemeslo, co znám, je taxikářina.“

„Zastavte mi tady.“

A on, Vincent Morel, jaké řemeslo by byl schopen vykonávat, kromě posílání míčku přes síť?

Řeka ukusuje ze břehů. Pod mostem dřevě krabice, rezavý vozík z hypermarketu, stará pokrývka a vykuchaná matrace. V tom haraburdí žije nějaký muž nebo žena. O pár kroků dál sedí na plátěné sedačce rybář a právě nahodil. Splávek plave, nehybně, a nevyhnutelně se potopí. Jde jen o trpělivost. Ryby o svém osudu nic netuší. Šedá voda se zachvěje, rybář navíjí, kořist sebou mrská a muž vítězně vytahuje plácajícího se kapra. Otočí se k Vincentovi.

„Tvrđnu tu už dlouho, aby byl člověk v životě odměněnej, musí bejt děsně vytrvalej.“

Vincent neviděl, jak splávek mizí.

Tři týdny, to je za kolik hodin?